

Utrpení a radosti očištěnce

Prof. F. Spirago

I. SOUKROMÝ SOUD.

1. Každý člověk je hned po smrti Bohem souzen.

Sv. Pavel praví: „Uloženo jest lidem jednou zemřít, a potom bude soud.“ (Žid. 9,27.) Tento soud sluje *tajný* nebo *soukromý*, poněvadž je tu souzen každý sám, na rozdíl od soudu *veřejného* nebo *obecného*, který se bude konati v den poslední, kdy se všichni lidé musí ukázati před soudnou stolicí Boží. Ortel vyřčený při soukromém soudu se ihned vykoná. Církev svatá učí, že duše lidí, kteří se po křtu sv. nedopustili hříchu, anebo kteří sice hřešili, ale za své hříchy již na zemi zadost učinili, přicházejí ihned do nebe; ti pak, kteří zemřeli ve smrtelném hříchu, jsou odsouzeni na věky do pekla (Konc. Lyon. 1274), neboť nic nečistého nevejde do nebe. (Zjev. 21, 27.) Duše těch, kteří zemřeli sice bez smrtelného hříchu, avšak hříchy své ještě zcela, neodpykali, přijdou na čas do *očištěnce*, kde se očišťují.

2. Mnoho duší jde po soukromém soudu do očištěnce.

Německy sluje očištěnce „Fegefeuer“, doslova očištný oheň, neboť tam duše „skrze oheň dojde spásy“, (I. Kor. 3, 15.) Že v očištnici jsou *tresty ohněm*, tvrdí sv. Ambrož, sv. papež Řehoř Veliký a sv. Tomáš Akvinský. Sv. Bonaventura a Suaréz soudí, že oheň v očištnici a oheň pekelný jsou téže povahy. Origines (+ 254) praví, že mnozí dojdou spasení skrze oheň, aby olovo k nim přimíšené se roztavilo a přešlo v čisté zlato. I *tridentský katechismus* učí: „Jest *očištný oheň*, kde duše zbožných jsou určitý čas trápeny a tak očištěny, aby mohly vejíti do věčné blaženosti, kam nic poskvrněného nevchází.“ (VI., 3.)

Také duchové mohou trpěti *tresty ohněm*, jak vyplývá ze slov Kristových, která pronese při posledním soudu k za vrženým: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a andělům jeho.“ (Mat. 25, 41.) Kdo by se divil, jak může duše, t. j. duchová bytost, trpěti muka ohněm, nechť uváží slova sv. kardinála Bellarmina: „Jako může duch (naše duše) býti spojen s tělem, tak může býti spojen i s ohněm, aby trpěl trest. Proč by nemohl Bůh způsobiti, aby duše od těla oddělená nevnímala také pocity bolestné?“

Sv. Řehoř Naz., biskup (+ 389), nazývá očištěnce „ohnivým křtem“, neboť působí očištně jako křest; Tertullián, kněz v Kartagu (+ 240), nazývá jej dočasným peklem, neboť jsou tam muka těž jako v pekle, netrývají však věčně. Mnozí jej pokládají za předpekli, poněvadž duše tam očekávají svého spasení, tak jako v předpekli čekali spravedliví na příchod Spasitelův. Očištěnce je i žalářem, neboť duše jsou tam tak dlouho, dokavad nenavrátí posledního haléře. (Mat. 5, 26.) Očištěnce je však také místem milosti, neboť jím Bůh poskytuje hříšníkům příležitost odpykati své viny. Avšak zcela neprávem se nazývá očištěnce přednebím, neboť tím je ráj, nikoli očištěnce, místo očištné.

Tážeš se, proč tak *mnoho* lidí přichází do očištěnce a na dlouhý čas? Marie Lindmayerová odpovídá: *Většina lidí žije způsobem lidí tohoto světa, stará se málo o svoji spásu, proto přichází mnoho duší a na dlouho do očištěnce.*“ (Mohou se vlastně pokládati za šťastné, že je milosrdenství Boží tak veliké!) Praví pak dále: „Urážka Boha je něco ne- smírného. Vše, co není odpuštěno na zemi, musí se odpykati v očištnici. Duše v očištnici mi ukázaly, jak se všecko na věčnosti velmi přesně odvažuje a účtuje.“

Očištěnce není však jen místem spravedlnosti, nýbrž i darem Božího milosrdenství.

Ctihodná Klára Moesová praví: „Za očištěc můžeme děkovati jen nekonečnému milosrdenství Božímu. Kdyby slitování Boží nebylo větší než jeho spravedlnost, kolika duším bylo by odepřeno štěstí dostat se do očištěce!“

3. V očištěci se odpykávají časné tresty za odpuštěné hříchy těžké, hříchy lehké a hříšné příchylnosti.

Udělením rozhřešení kajícím hříšníkem anebo dokonalou lítostí se mění věčné tresty v dočasné (sv. Bonaventura). Bůh si počíná jako král, který trest smrti mění v dlouholetý žalář. Sv. Augustin volá k Bohu: „Hříchy těch, jimž jsi odpustil, nenecháváš bez trestu.“ Sv. Bernard praví: „Je tomu jako s lidským tělem; po ráně zbývá jizva.“ Hříchy jsou dluhy, a jako se musí dluhy splatiti, nutno jest i hříchy zadostučiněním smazati. (Sv. Řehoř Veliký.)

Časné tresty, následky hříchů, si můžeme odpykati již zde na zemi konáním dobrých skutků, jako modlitbou, posty, almužnou a také tím, že utrpení, jež nás v životě potkávají, jako nemoci, strádání a podobné, hlavně smrt trpělivě přijímáme. (Konc. trident. 14, kap. 9. a kap. 13.) I získáváním odpustků dosahujeme odpuštění časných trestů. Nejsou-li však tresty za hříchy odpykány úplně zde na zemi, musí se zbytek dotrpěti v očištěci. Avšak tresty na věčnosti nelze srovnati s tresty zde na zemi. Sv. Kateřina Janovská († 1510) praví: „Kdo v tomto životě činí pokání za své hříchy, zaplatí několika haléři dluh mnoha tisíc dukátů; odkládá-li však s pokáním až na věčnost, platí nepatrný dloužek několika haléřů mnoha tisíce dukátů.“

I za *lehké hříchy*, za něž jsme zde na zemi dosti neučinili, budeme pykati v očištěci. Nesmíme je tedy podceňovati. Mnozí mají na př. zvyk bráti při každé příležitosti jméno Boží anebo nejsvětější jméno Ježíš (pro Kristovy rány, Maria atd.) nadarmo. V očištěci jim bude důkladně vštípena úcta k těmto svatým jménům. Jiní opět rádi lžou anebo si tropí z jiných žerty. V očištěci jim tento zvyk přijde draze. Marie Latastová († 1847), laička řádu Nejsvětějšího Srdce v Paříži, jež měla mnoho vidění, praví: „Očištěcovými plameny musí projít ti, kdo zemřeli se všedními hříchy, aby je usmířili dříve, než vejdou do nebe.“ Sestra Nativitas sděluje: „Mnozí jsou v očištěci i pro malé viny, na př. pro zbytečné řeči, náládovost, netrpělivost a podobné nedokonalosti.“ A pokračuje: „Bůh odstraňuje i nejnepatrnější stopy hříchu, aby nic neposkvřilo svatosti jeho domu.“ Že Bůh nenechá bez trestu ani malé poklesky, dokazuje ztrestání židovského kněze Zachariáše, který ihned oněměl, že neuvěřil andělovi. (Luk. 1, 20.) Také Mojžíš je nám výstrahou, neboť pro nerozvážnou řeč nesměl vejíti do zaslíbené země. (2, Mojž. 20, 10.)

V ohni očištěcovém se spálí i *příchylnosti k hříchu*, t. j. nemírné lpění na tvorech, statcích a rozkošech pozemských. Lidé nestřídají v jídle a pití, pyšní, lakomí, závistiví a leniví se musí na věčnosti očištit.

Mnozí tvrdí, že duše v očištěci upadají ze stesku po nebi v horečný stav, jenž duši rozpaluje a působí větší utrpení, než může tělu způsobiti oheň pozemský, a jest protikladem žáru lásky Boží, planoucí v duších nebešťanů.

II. DUŠE V OČIŠTECI.

1. Duše v očištěci potřebují pomoci.

Duše v očištěci jsou hodny politování, byť si byly i svou budoucí blažeností jisty, neboť :

1. nemohou, jako je tomu na zemi, dosáhnouti od Boha odpuštění konáním dobrých

skutků, nýbrž jen utrpením. Pro ně nastala noc, o níž praví Kristus (Jan 9, 4), „že nikdo nebude moci pracovat“. Biskup Dr. Pavel Keppler z Rottenburgu velmi vhodně říká: „Kyvadlo hodin v očištcí stále odtikává: trpět, čekat, trpět, čekat. Zoufalá jednotvárnost, která by uspala, kdyby duše spáti mohly a kdyby jim bolesti spáti dovolily.“

2. Utrpení duší v očištcí nepřináší zásluh, t. j. za muka trpěná v očištcí se jim nedostane odměny v nebi, kdežto lidem na zemi za trpělivé snášení útrap kyne věčná odměna. Sv. Jeroným odvolává se na místo v Eccl. 9, 5 (Mrtví... nemohou již zásluh získati) praví, že po smrti není již příležitosti ke konání dobrých skutků.

3. Muka v očištcí jsou podle názoru vynikajících theologů horší než trápení na zemi. Sv. Augustin praví, že oheň očištcový je horší a palčivější než kterýkoli trest pozemský; rovněž tvrdí, že očištcové tresty jsou větší než muka mučedníků. Sv. Bernard podotýká, že oheň očištcový je horší a palčivější než utrpení pozemské. Podobně usuzují sv. Řehoř Veliký, sv. Anselm a sv. Bonaventura. Sv. Tomáš Akv. praví, že žár očištcový je roven žáru pekelnému; tyž oheň, trápící zavržené, očištuje duše v očištcí. Také Suarez a sv. Bonaventura jsou názoru, že oheň očištcový a oheň pekelný jsou téže povahy. Sv. Magdaleně z Pazzis vylíčil očištec její bratr, který tam za svoje poklesky trpěl. Podle něho jsou muka mučedníků zábavou proti utrpením očištcí. Sv. Tomáš Akv. dokonce tvrdí: „I nejmenší trest v očištcí převyšuje všechna utrpení tohoto světa.“ Avšak sv. Bonaventura pokládá tento výrok za upřílišený.

Duše v očištcí jsou na tom do jisté míry hůře než žebráci, neboť ti mohou prositi bližní o pomoc, ale duše v očištcí ne. Musí jen trpělivě a odevzdaně snášeti svoje muka. Jen velmi zřídka je některé duši dovoleno, aby se zjevila na zemi a prosila o pomoc.

Nejhůře se vede duším lidí, kteří nenáleželi k církvi katolické, neboť na ně se její přímluvy nevztahují. Katolická církev se modlí jen za zemřelé v Kristu, t. j. za ty, kdož k ní náleželi. Při mši sv. se modlí kněz v mementu za zemřelé, „kteří nás předešli se znamením víry“. Již sv. Augustin (+ 430) uvádí, že Tělo Páně se obětuje jen za údy Kristovy. Ctih. Kateřina Emmerichová praví, že ti, kdož nenáleželi k církvi katolické, mají v očištcí zvláštní místo a trpí více, neboť se jim nedostává pomoci z oběti mše sv. a z modliteb církve za zemřelé.

K politování jsou proto duše jinověrců, nevěřících v očištec, neboť jejich příbuzní na ně v modlitbách nevzpomínají a nekonají za ně dobrých skutků, považujíce to většinou za zbytečné. Je tedy velmi záslužné, pamatujeme-li v modlitbách na duše jinověrců, trpících v očištcí. Ze zápisů Marie Lindmayerové, uložených v archivu arcibiskupského ordinariátu v Mnichově a v archivu karmelitánů bavorské provincie, vyjímáme : „Bůh mne osvětlil a poučil o duších, které za života nenáležely k církvi katolické. Velmi mnohé z nich ušly věčnému zatracení a jsou spaseny, buď že neměly dostatečného porozumění, nebo byly nevinné. Proto jim Bůh v poslední hodině poskytl milost lítosti, která jim stačila k spasení, a zemřely v milosti Boží... Bylo mi zjeveno, že tyto duše jsou na věčnosti zcela bez pomoci. Kristus Pán mně pravil při mši svaté: „Dobře činíš, modlíš-li se za ně.“

2. Duše v očištcí nejsou však zbaveny všech radostí.

Mnohým duším v očištcí se dostává útěchy od sv. andělů, ano i od Matky Boží. Sv. Františka Římská praví, že anděl strážný provází duši k očištcí, ji pak častěji navštěvuje a svou přítomností a povzbuzováním potěšuje. Anděl strážný vnuká také pozůstalým, aby se za duše zesnulých modlili a dávali za ně na mše sv. On pak přednáší tyto modlitby Bohu a nastal-li čas vykoupení, uvádí duši do nebe.*

Krásně píše prof. Bernard Bartmann: „Duše v očištcí dostávají zprávy o nebi, o jeho krásách a nádheře a o nesmírném štěstí patřiti na Boha od svých andělů strážných přímo

z nebe. A tak můžeme říci, že i v očistci svítí paprsek Boží, i když ne tak jasně jako v nebi, přece jen jasněji než nám pozemšťanům."

I *přímluvné modlitby* věřících na zemi vlévají hojivý balzám do jejich utrpení a zkracují jim dobu trestu. Suarèz a jiní theologové učí, že andělé sdělují duším v očistci, kdo se za ně na zemi modlí. A byť i pozůstalí na své zemřelé zapomněli, nejsou tito přece bez útěchy, neboť katolická církev denně při mši svaté vzpomíná svých trpících údů a často se za zemřelé modlí. Tyto modlitby jim velmi pomáhají.

Duše v očistci jsou s Bohem *ve stalém styku modlitbou*. Biskup Keppler praví: „Modlitba a zbožný zpěv jsou sladkou hudbou, zjasňující i tyto ponuré temnoty.“

Zvláštní radost pociťují dušičky, *je-li některá z nich vykoupena* a přijata do nebe. Ctih. Kateřina Emmerichová praví: „Nelze vylíčiti radost a útěchu, pociťovanou dušemi, které ještě zůstaly v očistci, je-li některá z nich vysvobozena.“

Duše v očistci *nejsou zbaveny naděje* a těší se na nebe, do něhož se všechny dříve či později dostanou. S výhledem na osvobození snášejí bolesti trpělivě a odevzdaně jako mučedníci, kteří věděli, že mukami dosáhnou nebeské blaženosti.

Duše v očistci se radují i z toho, že *nemohou* již *hřešiti* a že nepodléhají více pokušením. Jejich vůle je nyní shodná s vůlí Boží i snášejí proto své utrpení s *velikou odevzdaností*. A právě tím se liší toto místo od pekla, kde panuje jen zoufalost a kde se ozývají jen výbuchy vzteku. Biskup Keppler z Rottenburgu píše: „I když očištěc svým trápením je peklem, je současně i rájem, a to pro útěchu, kterou vlévá láska Boží ubohým těm duším.“ Svatá Kateřina Janovská praví: „Vůle duší v očistci se úplně srovnává s vůlí Boží; nenazývají svá utrpení trestem a bolest nepovažují za trest. Klidně a odevzdaně se podrobují řízení Božímu, jež berou na sebe z čisté lásky. Pokládají za důkaz velikého milosrdenství, že se mohou v očistci zbaviti skvrn hříchů, s nimiž by nikdy nechtěly předstoupiti před tvář Boží spravedlnosti. Duše v očistci lze pokládati za svaté, neboť jsou plny lásky k Bohu a jejich touha patřiti v tvář Boží je palčivější než žár očištěného ohně.“ Marie Lindmayerová praví: „V každodenních strastech a protivenstvích přála bych sobě a všem lidem odevzdanosti duší v očistci, neboť pak by nebylo netrpělivosti na světě.“ Suarèz dokonce soudí, že duše v očistci snášejí muka nejen s největší trpělivostí, nýbrž i spokojeně, ba dokonce i s neuvěřitelnou radostí. Svatý kardinál Bellarmin vyjádřil to podobně: „Duše v očistci nepropadají zoufalství, ale pociťují nevýslovnou radost ve svém hrozném utrpení, a to pro pevnou důvěru ve svou spásu.“ Proto čteme v *mementu* za zemřelé při mši sv.: „Dormiunt in somno pacis, t. j. odpočívají spánkem pokoje.“

Ctih. Kateřina Emmerichová praví, že vzpomínka na milosrdenství Boží a na budoucí vykoupění vtiskuje duším v očistci pečeť nevýslovné radosti. Sv. Kateřina Janovská uvádí ještě zvláštní důvod této radosti; praví, že milosti a důkazů přízně Boží k duším v očistci přibývá, a to v té míře, jak na nich ubývá poskvrn hříchů.

Paprsek božského světla může je pak snáze pronikati a tím se zvětšuje jejich radost.

Trpí-li duše v očistci s bezpříkladnou trpělivostí, lze důvod toho hledati hlavně v tom, že podle výpovědí osob, jimž bylo dopřáno nahlédnouti do věčnosti, *spatřily při soukromém soudu na okamžik Boha*. Ctih. Klára Moesová praví: „Duše, jdoucí do očištěnce, spatří při soukromém soudu tvář Boží; proto Boha miluje nejčistší a nejdokonalejší láskou. Ta v duši působí nesmírně žhavou touhu. Boha znovu spatřiti a požívatí.“ Ctih. sestra Marie Fidelis Weissová, františkánka z kláštera v Reutberku v Bavorsku, se vyslovuje stejně: „Jakmile se duše odloučí od těla, spatří Boha ve vsí jeho velikosti a slávě, avšak jen na okamžik. Pak ji Bůh odkáže do očištěnce, kde počne její utrpení. V duši zůstává poznání velikosti Boží, je cele odevzdána do vůle Boží a nechce z očištěnce vyjít, dokud není

dokonale čistá." I my, jsme-li pozváni do vybrané společnosti, oblékneme se čistě a úpravně; nechceme se tam objeviti v obleku nevhodném. Tak tomu je i s dušemi v očistci. Rády se podrobují očištění, neboť nechtějí vstoupiti ve společnost andělů a svatých ani s nejmenší poskvrnou.[±]

Jak z těchto vidění omilostněných osob plyne, jsou poučovány o duších v očistci často toliko obrazně. Nesmí se tedy vše, co ve vidění spatřily, bráti doslovně, nýbrž zase jen obrazně. Je tomu jako na př. při zobrazování Boha Otce. Obyčejně se znázorňuje jako velebný stařec s dlouhým vousem, sedící na trůně, se žezlem v ruce a se zeměkoulí pod nohama. Bůh je ovšem duch, nemající těla, a takový obraz nemá jiného účelu (jak již řečeno v tridentském katechismu), než zpřístupniti našim smyslům jeho vlastnosti a jeho moc. Obraz nám praví, že Bůh je věčný a že je pánem nebe a země. Právě tak je tomu při viděních o duších, neboť ty také nemají těl.

III. JAK MŮŽEME POMÁHATI DUŠÍM V OČISTCI.

I. Duším v očistci lze pomáhati dobrými skutky, jež za ně obětujeme.

Tridentský koncil ve 22. sezení stanovil, že duším v očistci lze pomáhati modlitbou věřících a hlavně mší svatou.

V tridentském katechismu čteme: „Musíme chváliti nekonečnou dobrotu Boží a vděčně ji slaviti, neboť nám dovoluje, abychom zadost činili jeden za druhého.“ (2, 5, 76.) Katoličtí křesťané na zemi tvoří s dušemi v očistci a se svatými v nebi jedinou velikou rodinu Boží, nazývanou v apoštolském vyznání víry „obcování svatých“, neboť všichni její členové jsou křtem posvěceni, k svatosti povoláni a mnozí z nich již skutečně svatými jsou. Všichni údové tohoto obcování si vzájemně pomáhají. Proto můžeme my zde na zemi pomáhati duším v očistci modlitbou a dobrými skutky. Dobré skutky jsou podle sv. Cypriána výkupným za naše hříchy.

Sv. Augustin praví: „*Modlitba* je klíč, jímž se duším v očistci otvírá brána nebe.“ Jak velmi pomáhá naše modlitba zemřelým, dočítáme se v životě sv. Perpetuy, která † r. 202 v Karthagu jako mučednice. Ta měla, jsouc ve vězení, ve snu vidění. Spatřila svého sedmiletého bratra Diokrata na temném místě, pokrytého špínou a stenajícího. Jakmile procitla, počala se za něho vroucně modliti. Brzy pak jej opět spatřila ve snu, avšak již u pramene, z něhož mohl pít; byl veselý, pouze v tváři mu zbyla jizva. Tak bylo dáno světicí na srozuměnou, jak velice pomohla svému bratru modlitbou.

Ač nemáme mnoho dbáti snů, jsou přece jen výjimky, jak dokazují sny Josefa Egyptského, svědčící o tom, že někdy Bůh bývá jejich původcem. Proto pravil Mojžíšovi, že hovoří k prorokům i ve snu. (4. Mojžíš, 12, 6.)

Pokud se týká modlitby, nehledí Bůh tak na její délku, jako na *vroucnost*, s níž se koná. Kristus Pán pravil sv. Gertrudě: „Jediné slovo pronesené ze srdce více prospívá duším v očistci, nežli mnoho žalmů a modliteb roztržitě odříkávaných, právě tak jako ušpiněnou ruku lépe umyjeme v mále vody důkladně ji drhnouce, než když ji jen poléváme sebe větším množstvím vody.“

Mocněji však než modlitba působí *almužna*. Sv. Tomáš Akv. praví, že almužna proto více zmůže, poněvadž je projevem lásky k bližnímu. Uplatňují se tu slova písmá sv.: „Milosrdenství se honosí nad soud.“ (Jak. 2, 15.)

I *půst*, poněvadž vyžaduje větší obět, jest účinnější než modlitba.

Duším v očistci lze pomáhati i *získáváním odpustků*. Při mnohých odpustcích církev sv. výslovně podotýká, že je lze také věnovati duším v očistci. Působnost jejich neplyne však z rozvazující moci církve, jako je tomu při rozhřešení, udělovaném při sv. zpovědi. Účinek odpustků záleží v tom, že církev prosí Boha, aby byl zemřelým milostiv pro přebytné zásluhy Kristovy a svatých. Jest jisté, že Kristus Pán utrpením svým a smrtí podal Otcí nebeskému daleko větší dostiučinění za hříchy lidí, než bylo třeba, než jsou tresty, jichž za hříchy zasluhují. Jedna kapka jeho Božské krve, nejnepatrnější jeho úkon, stačil by vykoupiti celý svět. Také Rodička Boží získala si utrpením svým mnoho zásluh, vždyť byla bez hříchu. A svatí podali spravedlnosti Boží kajícími skutky větší dostiučinění, než sami potřebovali. Toto přebytné zadostiučinění, jež nemůže upadnouti u Boha v zapomenutí, tvoří duchovní poklad, který Kristus Pán svěřil sv. Petru a jeho nástupcům, aby jej moudře spravovali a věřícím, kteří jsou toho hodni, rozdávali z něho smírné zásluhy v náhradu za tresty, kterých si za hříchy zasloužili. Když církev sv. udělí odpustky, zaplatí Bohu tolik, kolik mu hříšník za hříchy dluhuje. Naše nedoplatky za hříchy hradí církev přeplatky Kristovými. Nad zemřelými církev již moci nemá, může se pro ně dovolávati pouze Božího milosrdenství.

Mnoho odpustků můžeme pro duše v očistci získati v *den Dušiček* 2. listopadu. Kolikrát po zpovědi a sv. přijímání navštívíme v ten den kostel, nebo veřejnou, ano i poloveřejnou kapli, a pomodlíme se při každé návštěvě na úmysl sv. Otce 6 Otčenášů, 6 Zdravasů a 6 Sláva Otcí..., tolikrát získáváme plnomocné odpustky, které se mohou věnovati jen duším v očistci. (Pius XI., 4. července 1930. „Toties quoties“.) Čas k získávání odpustků počíná již 1. listopadu o 12. hodině polední a končí 2. listopadu o půlnoci; trvá tedy celkem 36 hodin. (Sv. offic. 26.1.1911.) Sv. zpověď lze vykonati jako u porciunkulových odpustků i v některém z osmi předcházejících dnů a k sv. přijímání můžeme jíti i den před Dušičkami. (Kongr. odp. 6.10.1870.)

Duším v očistci můžeme obzvláště prospěti, *obětujeme-li* za ně *mši sv.*, jak se vyslovil koncil tridentský v 25. zasedání, a to proto, že při mši sv. se nekrvavým způsobem obnovuje obět Kristova. Již od nejstarších dob se při mši sv. v *memento* vzpomíná zesnulých. Sv. Chrysostom († 407), biskup cařihradský, praví, že při službách Božích se vzpomíná na zemřelé, aby dosáhli zmírnění v bolestech. Uvádí rovněž, že se tak děje na přímé nařízení apoštolů. Sv. Cyril, biskup jerusalemský († 589), píše, že křesťané při mši sv. usmiřují Boha „jak za mrtvé tak za sebe“. Že mše sv. zesnulým velmi prospívá, dočítáme se v životě sv. Malachiáše, arcibiskupa v irském Armaghu, který zemřel 2. listopadu 1148 v klášteře sv. Bernarda v Clairvaux. Sv. Bernard o tom píše: Když zemřela sestra sv. Malachiáše, obětoval za ni mši sv. Pak uplynulo 40 dní, v nichž světec nemohl za ni mši sv. sloužiti. Tu se mu sestra náhle zjevila; stála před vchodem do chrámu v stavu velmi zbědovaném a nařikala, že již 40 dní se jí nedostalo útěchy. Hned nazítří obětoval za ni sv. Malachiáš mši sv. Znova se mu zjevila před kostelem v černém šatě, avšak již ne tak zbědovaná. Světec obětoval nyní za sestru každý den mši sv. Brzy ji opět spatřil v bílém rouchu, stojící uvnitř chrámu. Sv. Malachiáš obětoval za ni dále mše sv. a modlil se vroucně za její vykoupění. Konečně se mu zjevila v třpytném rouchu přímo před svatostánkem uprostřed zahalených postav. I seznal z toho, že byla přijata do nebe.

Také *obětování nejsvětější Krve Kristovy* pomáhá účinně duším v očistci. Ctih. Klára Moesová, převorka kláštera v Luxemburku († 1895), praví: „Čím častěji jsem Otcí nebeskému obětovala nejsvětější Krev jeho jednorozeného Syna, tím mírnější a snesitelnější byl osud dušiček. Obyčejně duše, za niž jsem obětovala předrahou Krev Kristovu, byla zbavena podle našich pojmů časových nejméně čtvrt hodiny muk očistných. Když tato doba přešla, trpěla znova, ale nikdy více než před tím, naopak často méně.“

I obětováním *smrteľných úzkostí Ježíšových* na hoře Olivetské prospějeme duším v očiřtci. O tom nás poučuje sestra Nativitas: „Pán mně vnukl, že možno duším v očiřtci účinně prospěti, když za ně obětujeme třeba i kratince Bohu Otci všechna muka, jež Spasitel vytrpěl v zahradě Olivetské. Již jediný takový povzdech je ceny nesmírné.“

Duším v očiřtci zvlářt prospívá, když *za ně obětujeme sv. přijímání*. Ctih. Klára Moesová dodává: „Pokud mám zkušenost, prospívá duším v očiřtci nejvíce mše svatá, sv. přijímání a obětování nejsvětější Krve Kristovy.“

Mnozí lidé se mylně domnívají, že svých zásluh pozbudou, obětují-li je někomu jinému, na př. duším v očiřtci. Tím však ničeho neztrácejí, naopak, mají dvojnásobnou zásluhu: neboť jednak vykonali dobrý skutek, za druhé, obětováním jeho vykonali skutek milosrdenství; současně získávají přátele v očiřtci a ti za ně budou jednou v nebi orodovati. Všimněme si slov sv. Tomáše Akv.: „Pokání za bližního konané je Bohu milejší, než když se kajeme za sebe.“

Kristus hledí na almužnu, obětovanou za duše v očiřtci, jako by jemu byla dáována, neboť pravil: „Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste to učinili.“ (Mat. 25, 40.) Sv. Gertrudě zjevil Pán, že vysvobozujeme-li duše z očiřtce, je mu to tak milé, jako kdybychom jeho vysvobodili. Sv. František Saleský praví, že ten, kdo pomáhá duším v očiřtci, nejen zarmoucené těší, o nemocné pečuje, vězně ze žaláře vysvobozuje, nýbrž i pohostinství prokazuje, když jim zjednáává vstup do domu Otce nebeského, a současně nahé odívá, pečuje-li o to, aby se oděly rouchem nepomíjející slávy. Marie Lindmayerová praví: „Láskou k dušičkám si zjednááváme veliké zalíbení u Boha, neboť Pánu Bohu na nich velmi záleží; jsouť nejubožejší mezi všemi bytostmi a samy si pomoci nemohou.“ Kristus Pán nabádá sestru Marii Latastovou, aby se modlila za duše v očiřtci a dodává: „Není nad to nic prospěšnějšího, neboť dušičky budou na tě za to jednou v nebi vděčně vzpomínati a neustále za tebe orodovati, aby ti Bůh udělil milostí, jichž potřebuješ, abys stále v dobrém pokračovala.“

Modlíme-li se za všechny duše v očiřtci, můžeme doufati, že Bůh přivlastní tuto modlitbu především našim příbuzným a přátelům.

Bylo mnoho sporu o tom, zda je lépe a potřebnější modliti se za obrácení hříšníků dosud žijících anebo za vysvobození duší v očiřtci. Někteří praví: „Hříšníci budou na věky zatraceni, nedostane-li se jim od Boha milosti, nutné k jejich obrácení, kdežto duše v očiřtci jsou již mimo nebezpečí; potřebují proto hříšníci nutněji naší pomoci.“ Druzí vsak tvrdí: „Hříšníci mohou si sami pomoci, kdežto duše v očiřtci ne a jsou odkázány jen na naši pomoc.“ Sv. Tomáš spor rozhoduje takto: „Modlitby za zemřelé jsou Bohu milejší než modlitby za hříšníky, neboť zemřelí jsou ve větší tísní a sami sobě pomoci nemohou.“ Nejlepší jest asi tato rada: Modleme se za duše v očiřtci, aby ony orodovaly u Boha za obrácení hříšníků.

Za zemřelé doporučují se zvlářt tyto *střelné odpustkové modlitby*:

„Dobrotivý Pane Ježíši, dopřej jim (mu, jí) pokoje věčného.“ (300 dní odpustků po každé - Pius X., 18.3.1900.)

„Odpočinutí věčné dej jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí; ať odpočívají v pokoji! Amen.“ (300 dní po každé - Pius X., 13.2.1908.)

„Protož Tě prosíme, přispěj duším, které jsi drahou krví vykoupil, a které trpí dosud v očiřtcovém plameni.“ (300 dní po každé - Pius X., 13.9.1908.)

„Bože můj, obětujeme Ti za duše v očiřtci všechny projevy lásky, jimiž Tě zde na zemi

oslavilo svaté Srdce Ježíšovo právě v této hodině." (300 dní pokaždé - PiusX., 12.10.1908.)

Odpustky získáme při těchto střelných modlitbách i tehdy, modlíme-li se jen v duchu, nepohybující rty. (Pius XI., 1.12.1933)

2. Kdo na zemi duším v očistci hodně pomáhal, bude v očistci trpěti jen málo nebo vůbec ne.

Ten dojde u Boha slitování, neboť: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“ (Mat. 5, 7.) Na něm se vyplní slova Kristova: „Jakým soudem vy soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou vám bude odměřeno.“ (Mat. 7, 2.) Tomu, kdo pomáhal duším v očistci, se přivlastňují zvláštním způsobem modlitby církve sv. za zemřelé. Budou se za něho u Boha přimlouvati též duše, které z očistce vysvobodil.

Ti však, kteří nikdy na duše v očistci nepamatovali a za zemřelé se nikdy nemodlili, na ty jako za trest si též nikdo po smrti nevzpomene, a i když se bude někdo za ně modliti, málo jim to pomůže. Kardinál Kajetán praví: „Těm, kdo za živa na zemřelé zapomínali, nic nepomohou v očistci modlitby a dobré skutky za ně konané. Tak spravedlivý Bůh trestá jejich dřívější nelásku a tvrdost srdce.“

3. Duše v očistci se odvděčí svým dobrodincům.

Někteří lidé si myslí, že duše v očistci nevědí, co se na zemi děje, a kdo se za ně modlí. Toho názoru je dokonce i sv. Tomáš Akv., který tvrdí, že duše v očistci nevědí, co se děje na světě, poněvadž nepatří ještě na tvář Boží. Tento náhled je však mylný, neboť již sv. Augustin praví, že duše v očistci zvláštním zjevením Božím vědí, co se děje na zemi, pokud jim to ovšem prospívá. Suaréz a jiní theologové míní, že andělé zpravují duše v očistci o tom, co se děje v jejich rodinách. P. Pavel Moll dokonce tvrdí: „Duše v očistci se dovídají o rozepřích svých příbuzných, a to zvyšuje jejich utrpení.“ Biskup Keppler z Rottenburgu dodává, že je obecným míněním theologů, proti názoru sv. Tomáše Akv., že duše v očistci orodují za své dobrodince a přátele, a tudíž musí vědět, co se na zemi děje.

Svatý farář Vianney dokládá: „Kdybychom věděli, jakou moc mají tyto dobré duše v očistci nad Srdcem Božím, a kdybychom věděli, jakých milostí možno získati jejich přimluvou, nezapomínali bychom tolik na ně. Musíme se za ně mnoho modliti, aby i ony za nás mnoho prosily.“

Svatý kardinál Bellarmin a Suaréz tvrdí, že duše v očistci se mohou za živé velmi účinně přimlouvati, neboť jsou to přátelé Boží a Bůh zvláště velmi rád vyslýchá jejich prosby. (Za sebe však, t. j. za zkrácení nebo zmírnění svých útrap by prosily marně, neboť svou vinu musí odpykati úplně.) Ctih. převorka Klára Moesová praví: „Duše v očistci jako spravedliví a přátelé Boží zmohou mnoho přimluvami za své dobrodince ještě v očistci a daleko více po přijetí do nebe.“

Také ctih. Kateřina Emmerichová dokazuje, že dušičky orodují za ty, již se za ně modlí: „Modlí-li se někdo, či trpí-li za duše v očistci, prospívá jim hned tato obět, a jsou tak rády, tak šťastny a tak vděčny! Obětovala-li jsem za ně své bolesti, přimlouvaly se za mě.“ P. Pavel Moll praví, že duše, jež modlitbou vysvobodil, přicházely se mu poděkovat.

4. Bohu je milé, žádáme-li duše v očistci o pomoc ve svých záležitostech.

Sv. Kateřina Bolognská († 1463), jejíž neporušené tělo je v chrámu klarisek v Bologni,

praví: „Čeho jsem dlouho nemohla dosáti vzýváním svatých v nebi, obdržela jsem často okamžitě, poprosila-li jsem za to dušičky.“ A připojuje: „Chci-li dosáhnouti určité některé milosti, obracím se k duším v očistci, aby mou prosbu přednesly Otci nebeskému. Obyčejně cítím, že jejich přímlově děkuji za vyslyšení.“ Marie Lindmayerová udává, proč přímlovu duší v očistci tolik působí: „Prosíme-li dušičky o pomoc, býváme brzy vyslyšeni, ne však proto, že nás dušičky vyslyšely, nýbrž že nám Bůh vyhověl pro svou nezměrnou lásku k duším v očistci; neboť Bůh je velmi miluje.“

Jaký prospěch přináší soucit s dušemi v očistci, ukáže tato příhoda. Jesuita Jakub Montfort dal vytisknouti r. 1649 v tiskárně Viléma Friessena v Kolíně nad Rýnem knížečku o duších v očistci. Knihtiskař v ní o nedělích čítával a seznal z ní, že dovolávání se dušiček v rozličných záležitostech a soucit s nimi jsou velmi účinné prostředky, abychom od Boha dosáhli vyslyšení svých modliteb. Po nějakém čase mu onemocněl čtyřletý synek tak těžce, že se lékaři vzdali veškeré naděje a připravovali otce na jeho blízkou smrt. Knihtiskař se uchýlil do chrámu a vzýval o pomoc duše v očistci, za něž se mnoho modlíval. Učinil též slib, že uzdraví-li se jeho dítě, daruje kněžím a řeholníkům sto výtisků knihy o dušičkách. A hle, když se vrátil, bylo synkovi lépe. Ačkoli již čtrnáct dní měl silný odpor proti všem pokrmům, žádal jísti a příští den byl úplně zdrav. Tři týdny na to ochuravěla mu náhle manželka, a její stav se tak rychle zhoršil, že nebylo naděje na uzdravení. Ve své úzkosti utekl se muž opět k duším v očistci, spěchal do chrámu a slíbil, uzdraví-li se jeho žena, že rozdá 200 zmíněných knih mezi zbožné lidi. I tu přispěly duše v očistci přímo zázračně. Stav nemocné paní se valem zlepšil, a za týden byla úplně zdráva. Knihtiskař vypravoval autoru oné knihy, P. Montfortovi, tuto příhodu a tak se nám o ní dochovala zpráva.

Holandský divotvůrce P. Pavel Moll (+ 1896) dal jistě důmě tuto radu: „Chce-li někdo úspěšně obchodovati, nechť jen obětuje část příjmů, na př. 2%, za duše v očistci na mše sv. nebo na jiné dobré skutky. Dušičky jistě vše odplatí svému dobrodinci.“ Dáma poslechla a byla se svými úspěchy nadměru spokojena.

Chvályhodné jest, vedou-li zbožní rodiče děti od mládí k tomu, aby pamatovaly na duše v očistci. Redemptorista P. Ullwer, jenž zemřel na kazatelně v Čech. Budějovicích 1914 se jménem Ježíš na rtech, měl zbožnou matku, která učila děti již od útlého věku sebezpřemáhání a lásce k duším v očistci. Šly-li do lesa na jahody, tu jim nakazovala, aby první zralou velkou jahodu položily na zemi, neboť „ta náleží duším v očistci“. Z téhož důvodu nesměly jísti první zralou třešni, švestku, hrušku nebo jablko. Matka je poučovala, že zemřelí čekají na naši pomoc a splatí jim štědře tuto oběť. Pomohou jim, aby cestou přes pole a lesy nezahloudily, aby nic nezapomněly, nebo neztratily a ztracené brzy našly. I ze spánku je v určitou dobu, kdy si budou přát, jemně vzbudí. Jan Ullwer dbal svědomitě těchto rad a Bůh jej za to odměnil kněžským a řeholním povoláním; v klášteře byl vzorem sebeovládání a dosáhl vysokého stupně ctností.

Ctih. Kateřina Emmerichová praví: „Nelze vyjádřiti, jaké útěchy se duším v očistci dostává naším sebezpřemáháním a malými oběťmi.“ Sv. Augustin dodává: „Chceš-li, aby se Bůh nad tebou slitoval, měj ty slitování se svým bližním v očistci.“ Také hájí názor, že ten, kdo se často za mrtvé modlí, nezemře nešťastně. Sv. Jeroným praví: „Věčné blaženosti jsme tím blíže, čím více soucitu a lásky máme k duším v očistci.“

---

* Církev sv. potvrzuje víru, že svatí andělé ujímají se zemřelých i na věčnosti za zemřelé, touto modlitbou, užívanou při pohřbu: In paradisum deducant te angeli, in tuo adventu suscipiant te martyres et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Chorus angelorum te suscipiat et cum Lazaro quondam paupere aeternam habeas requiem!

T. j.: Necht' andělé tě doprovodí do ráje a mučedníci přijmou při tvém příchodu a uvedou tebe do svatého města Jerusalema. Sbor andělů přijmi tě a s Lazarem, kdysi chudým, měj odpočinutí věčné! (Podle pražského Manuale rit. z r. 1916, str. 121.)

± Ctih. Marie Taigi v Říme († 1857) vídala po 47 let tajemné slunce, v němž poznávala duše v očistci jako ušpiněná srdce nebo jako drahokamy, jejichž lesk byl zatemněn; svatí pak se jí jevíli jako jasná, skvoucí slunce nebo jako čisté zářící démanty.